

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 41/07-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti A., a. s., so sídlom S., zastúpenej advokátom Mgr. M. O., B., vo veci namietaného porušenia práva na ochranu vlastníctva a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43 Cob 41/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti A., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2005 doručená sťažnosť spoločnosti A., a. s., so sídlom S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. M. O., B., ktorou namietala porušenie práva na ochranu vlastníctva a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 20 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len

„krajský súd“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a uznesením krajského súdu sp. zn. 43 Cob 41/04 zo 16.12.2004.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazovala na skutočnosť, že v súvislosti s konaním o predbežnom opatrení na súde [Okresný súd v Rimavskej Sobote (ďalej len „okresný súd“), krajský súd a najvyšší súd] jej vznikla značná škoda, „*keďže (...) zo sumy 5.597.173,10 Sk, na ktorú má (...) právoplatné súdne rozhodnutia (...) má obdržať len 30 % uvedenej finančnej čiastky*“. V tejto súvislosti žiadala ústavný súd, aby jej „*priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000.000,- Sk (slovom dva milióny slovenských korún) voči Krajskému súdu v Banskej Bystrici, prípadne aj voči Najvyššiemu súdu SR*“.

Sťažovateľ sa súčasne domáha, aby Ústavný súd SR zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 16. 12. 2004 vydané pod č. k. 43 Cob 41/04“.

Keďže sťažnosť sťažovateľky neobsahovala náležitosti požadované ustanoveniami § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), splnenie ktorých je predpokladom začatia konania pred ústavným súdom, ústavný súd ju prípisom z 12. apríla 2005 (prostredníctvom jej právneho zástupcu) vyzval na doplnenie sťažnosti o skutočnosti, ktoré odôvodňujú vyslovenie porušenia práva podľa čl. 20 ústavy, ako aj o výrok rozhodnutia, ktorého sa v konaní pred ústavným súdom sťažovateľka domáha. Zároveň ju poučil, že ak sťažnosť nedoplní v požadovanom rozsahu v lehote 15 dní, ústavný súd ju odmietne pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Sťažovateľka na výzvu ústavného súdu podaním z 29. apríla 2005 doručeným ústavnému súdu 2. mája 2005 doplnila sťažnosť tak, že „*(...) ústavná sťažnosť (...) smeruje proti Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky*“. Zároveň žiadala ústavný súd, aby „*zaviazal Krajský súd v Banskej Bystrici a Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby spoločne a nerozdielne zaplatili spoločnosti A., a. s.(...) primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000.000,- Sk (slovom dvamilióny slovenských korún)*“ a aby „*zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 16. 12. 2004 pod*

č. k. 43 Cob 41/04“. Potrebu zrušenia uznesenia krajského súdu odôvodnila tým, že bolo „vydané v rozpore so zákonom, keďže ruší uznesenie OS v Rimavskej Sobote o predbežnom opatrení, ktoré už zaniklo v zmysle § 77 ods. 1 písm. c) O. s. p. po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“. Krajský súd mal podľa jej názoru „konanie vo veci predbežného opatrenia zastaviť - avšak vydal úplne nesprávne rozhodnutie, a to po 11 mesiacoch od doručenia spisu z Najvyššieho súdu SR a vyše polroku potom, čo predbežné opatrenie zaniklo po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“. Podľa názoru sťažovateľky postupom a rozhodnutím krajského súdu „sa takisto porušilo naše ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 Ústavy SR“. Základné právo sťažovateľky na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ústavy bolo podľa jej názoru porušené postupom krajského súdu a najvyššieho súdu keď došlo k zrušeniu okresným súdom nariadeného predbežného opatrenia, „ktoré slúžilo na ochranu práv sťažovateľa ako veriteľa a zamedzovalo dlžníkovi nakladať s jeho nehnuteľným majetkom na ujmu jeho veriteľov“. K jeho zrušeniu došlo „v čase, keď už pre záujmy sťažovateľa to malo minimálny význam, keďže už takmer 5 mesiacov bolo Krajským súdom v Banskej Bystrici konaní č. k. 36 V/12/2002 potvrdené vyrovnanie dlžníka, ktoré sťažovateľovi priznávalo uspokojenie len vo výške 30 % ním prihlásenej pohľadávky“. Na základe uvedeného sťažovateľka zosumarizovala uvedené skutočnosti a uviedla, že „Krajský súd v Banskej Bystrici a Najvyšší súd SR v rozpore s ústavou garantovanými právami sťažovateľa (najmä čl. 48 a čl. 20 Ústavy SR) svojím úradným postupom značne prispeli k tomu, že časť pohľadávky sťažovateľa v sume 70 % jej pôvodnej výšky určite nebude uspokojená“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy

Sťažovateľka v pôvodnej (aj v doplnenej) sťažnosti svoje základné právo v súvislosti s čl. 20 ústavy, ktoré malo byť porušené, označila ako „*právo na ochranu vlastníctva*“ bez toho, aby ho bližšie právne vymedzila. Výkladom takto prejavenej vôle sťažovateľky (hoci v konaní pred ústavným súdom mala kvalifikovaného právneho zástupcu) dospel ústavný súd – v kontexte toho, čoho a na akom základe sa sťažovateľka sťažnosťou (doplnenou) domáhala – k názoru, že sťažovateľka sa domáhala ochrany vlastníctva (čl. 20 ods. 1 ústavy) súdom jej priznanej pohľadávky v celkovej sume 5 597 173,10 Sk v súvislosti s nesprávnym úradným postupom krajského súdu a najvyššieho súdu tým, že neprimerane dlho konali a nesprávne rozhodli o zrušení predbežného opatrenia, teda, že nesprávnym úradným postupom orgánov verejnej moci (v danom prípade krajského súdu a najvyššieho súdu) a rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na ochranu vlastníctva. Ako ďalej uviedla sťažovateľka, nesprávny úradný postup súdov (prietahy a nesprávne rozhodnutie) značne prispel k nevyožiteľnosti časti jej pohľadávky.

Podľa čl. 20 ods. 1 prvej a druhej vety ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Ústavný súd zo sťažnosti (jej doplnenia) a jej príloh zistil, že 16. decembra 2004

krajský súd uznesením sp. zn. 43 Cob 41/04 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 1 Cb 143/01-7 z 20. apríla 2001, ktorý predbežným opatrením zakázal odporcovi (A., a. s.) predovšetkým disponovať s jeho nehnuteľným majetkom a tento scudzovať, vymieňať, prenajímať a zaťažovať, a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Toto rozhodnutie bolo právnenému zástupcovi navrhovateľa (sťažovateľky) doručené 5. januára 2005. Tomuto uzneseniu krajského súdu predchádzalo podanie návrhu navrhovateľom (sťažovateľkou) doručeným okresnému súdu 11. apríla 2001 na vydanie uvedeného predbežného opatrenia, prijatie (už uvedeného) uznesenia okresného súdu z 20. apríla 2001 č. k. 1 Cb 143/01-7, jeho zrušenie krajským súdom a zastavením konania (uznesením sp. zn. 43 Cob 165/01 z 30. augusta 2001) a zrušenie tohto uznesenia najvyšším súdom (uznesením sp. zn. 4 Obdo 2/02 z 20. novembra 2003). V iných súdnych konaniach pred okresným súdom a krajským súdom bol odporca (A., a. s.) zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi (sťažovateľke) celkom sumu 2 819 757,70 Sk s prísl. (úroky z omeškania 18 % ročne od r. 1998) a uznesením krajského súdu sp. zn. 36V/12/2002 z 30. júna 2003 na návrh odporcu (A., a. s.) bolo potvrdené jeho vyrovnanie, pričom sťažovateľka ako „ostatní veritelia“ mala byť podľa jej tvrdenia zaradená iba do výšky 30 % jej pohľadávok voči dlžníkovi (A., a. s.). S ohľadom na uvedené podľa názoru sťažovateľky porušením jej ústavných práv vo veci konania o predbežnom opatrení súvisí vznik značnej škody na jej strane a „preto žiada“, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 2.000.000,- Sk voči krajskému a najvyššiemu súdu. Zároveň sa domáha zrušenia uznesenia krajského súdu zo 16. decembra 2004 sp. zn. 43 Cb 41/04.

Pokiaľ sa sťažovateľka podanou sťažnosťou domáha ochrany vlastníctva (čl. 20 ods. 1 ústavy) v súvislosti s nesprávnym úradným postupom krajského súdu a najvyššieho súdu tým, že neprimerane dlho konali a nesprávne rozhodli o zrušení predbežného opatrenia, teda, že nesprávnym úradným postupom orgánov verejnej moci (v danom prípade krajského súdu a najvyššieho súdu) a rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na ochranu vlastníctva, ústavný súd poukazuje predovšetkým na citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo

slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorého namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

Sťažovateľka v podanej sťažnosti (jej doplnení) výslovne formulovala dôvody, ktoré ju viedli k podaniu sťažnosti tak, že „*Krajský súd v Banskej Bystrici a Najvyšší súd SR v rozpore s ústavou garantovanými právami sťažovateľa (najmä čl. 48 a čl. 20 Ústavy SR) svojím úradným postupom značne prispeli k tomu, že časť pohľadávky sťažovateľa v sume 70 % jej pôvodnej výšky určite nebude uspokojená*“. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka v uvedenom rozsahu mohla uplatniť príslušný právny prostriedok nápravy v konaní pred všeobecným súdom, a to podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (predtým zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom), ak sa domnieva, že nesprávnym úradným postupom orgánov verejnej moci (v danom prípade krajského súdu a najvyššieho súdu) a rozhodnutím krajského súdu jej vznikla škoda.

Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. V zásade len po vyčerpaní opravných prostriedkov, ktoré im ako účastníkom konania priznáva Občiansky súdny poriadok a príslušný hmotnoprávny predpis, môže byť sťažnosť prípustná na ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 12/02).

Vzhľadom na to, že sťažovateľka ešte nevyčerpala tie účinné a dostupné právne prostriedky, ktoré môže uplatniť v konaní pred všeobecným súdom o náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom orgánov verejnej moci (v danom

prípade krajského súdu a najvyššieho súdu) a rozhodnutím krajského súdu, a domáhala sa svojou sťažnosťou ochrany práv, ktoré podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepatria do právomoci ústavného súdu, ústavný súd musel z tohto dôvodu jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po predbežnom prerokovaní v senáte odmietnuť.

2. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Pokiaľ sťažovateľka ďalej namietala v označených konaniach porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ustanoveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu a najvyššieho súdu, ústavný súd poukazuje na účel tohto základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba (účastník konania pred súdom) domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo veci bez ohľadu na jej postavenie v súdnom konaní.

Podstatou základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy je preto odstránenie stavu právnej neistoty účastníka, v ktorom sa nachádza dovtedy, kým v jeho veci nie je rozhodnuté s účinkami právoplatnosti.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, II. ÚS 12/01, II. ÚS 52/01, III. ÚS 116/01, IV. ÚS 37/02) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte trvalo. Ak v čase, keď ústavný súd prerokúva sťažnosť už nedochádza k porušovaniu namietaného základného práva, ústavný súd ju odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka v sťažnosti v súvislosti s prietahmi v súdnom konaní výslovne namietala iba postup najvyššieho súdu a krajského súdu, ktoré v jej prípade konali od 12. apríla 2002

(spis bol predložený najvyššiemu súdu po podaní dovolania) až do 16. decembra 2004, kedy krajský súd po zrušení jeho rozhodnutia najvyšším súdom opätovne rozhodol (zrušil prvostupňové uznesenie). Najvyšší súd v namietanej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Obdo 2/02 20. novembra 2003 a krajský súd uznesením sp. zn. 43 Cob 41/04 16. decembra 2004 a toto uznesenie bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľky 5. januára 2005. Uvedené skutočnosti možno zistiť z podanej sťažnosti (jej doplnenia) a tiež z pripojených kópií označených rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu.

Sťažovateľka však namietala porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažnosťou podanou poštou 4. marca 2005, teda v čase, keď konania pred najvyšším súdom a krajským súdom boli už nepochybne právoplatne skončené. Z uvedeného možno vyvodiť, že konanie o sťažnosti sťažovateľky nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa citovaného článku ústavy.

Ústavný súd opierajúc sa o tento skutkový stav a stabilizovanú judikatúru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v označených konaniach pred krajským súdom a najvyšším súdom odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon poznamenáva, že rozhodovanie o zrušení sťažovateľkou označeného právoplatného rozhodnutia krajského súdu vyplýva z čl. 127 ods. 2 ústavy a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy by prichádzalo do úvahy iba v tom prípade, ak by nadväzovalo na rozhodnutie o vyslovení porušenia jej základných práv. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o tejto časti návrhu (petitu sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2007